

Številka: 542-08/14-7/
Datum: 16. 2. 2015

Na podlagi 42., 133. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil

POROČILO

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-D), skrajšani postopek, EPA 257-VII.

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 5. seji 10. 2. 2015 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim dr. Matejem T. Vatovcem, s predlogom za obravnavo in sprejetje Predloga zakona po skrajšanem postopku.

Kolegij predsednika Državnega zbora je na 15. redni seji 16. 1. 2015 **sklenil**, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih obravnava po **skrajšanem postopku**, zato je Odbor Predlog zakona obravnaval na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri delu Odbora so sodelovali predstavnik predlagatelja dr. Matej T. Vatovec, predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z državno sekretarko Martino Vuk, predstavnica Zakonodajno-pravne službe Valentina Marolt, predstavnica Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Darija Kuzmanič in predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti: Aleš Primc, Civilna iniciativa za družino in pravice otrok; Tomaž Merše, Družinska pobuda; Tadej Strehovec, Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci; Terezija Vrečko, Slovensko biblično gibanje (SBG); Tone Kunstelj, Društvo glas starih staršev; Andreja Hočevar, Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije; Ljubica Marjanovič Umek, Civilna iniciativa; Milica Antić Gaber, Slovensko sociološko društvo; Miha Lobnik, Društvo informacijski center LEGEBITRA; Sukič Nataša, Sekcija ŠKUC- LL; Roman Kuhar, Mirovni Inštitut in dr. Andreja Črnak Meglič, Inštitut za socialno varstvo RS.

Odboru je bilo posredovano **mnenje Zakonodajno-pravne službe (ZPS)**, ki je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala konkretne pripombe **k 5. členu**. Med drugim je opozorila, da je treba s prehodnimi in končnimi določbami natančno urediti vsa vprašanja, ki se nanašajo na uveljavitev sprememb, ki jih določa materialni del novele.

Odbor je prejel tudi **mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**, ki ga je na seji Odbora je predstavila mag. Darija Kuzmanič Korva, in predlog zakona podpira. Po mnenju komisije je treba čim prej omogočiti nediskriminatorno in ustavno nesporno pridobitev in uveljavljanje pravic istospolnim partnerjem, kot je predlagano z novelo zakona. Trenutne težave pri uveljavljanju pravic v okviru življenjskih skupnostih dveh istospolnih partnerjev je namreč možno enačiti s težavami, s katerimi so se soočali številni pari v času pred sprejetjem Zakona o zakonski skupnosti in družinskih razmerjih 1976, ki je izenačil pravice partnerjev v zakonski zvezi in izvenzakonski skupnosti. Če se je uredilo slednje, potem tudi pri tokratnih predlaganih zakonskih spremembah ne bi smeli imeti zadržkov. Komisija izraža upanje, da bodo predlagane zakonske spremembe čim prej sprejete in uveljavljene, pri tem pa še posebej poudarja, da vsebina in raven razprave o predlaganih rešitvah ter sposobnost širokega družbenega dogovora za ureditev pravic istospolnih partnerjev v veliki meri kažejo na zrelost posamezne družbe.

V poslovniškem roku so s strani kvalificiranih predlagateljev **amandmaje vložili:**

- Poslanska skupina Združena levica k **5. in 7. členu;**
- Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke k **1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. členu.**

Odbor je prejel tudi mnogo pripomb **zainteresirane javnosti**. Pretežni del teh pripomb in predvsem odklonilnih stališč se nanaša na novo definicijo zakonske zveze, s čimer predlagatelj povsem izenačuje življenjsko skupnost moškega in ženske z istospolno partnersko skupnostjo.

* * *

Predstavnik predlagateljev je poudaril, da ima Predlog zakona en sam cilj, odpraviti protiustavno in sistemsko diskriminacijo, ki jo omogoča trenutni pravni red in je v nasprotju s 14. členom Ustave. Predlog zakona uvaja nov koncept zakonske in zunajzakonske zveze, ki lahko nastane ali obstaja ne glede na spol obeh partnerjev, registrirano istospolno partnersko skupnost v vseh elementih izenačuje z zakonsko zvezo, ki je po novem določena kot življenjska skupnost dveh oseb. S tem pa tudi za istospolne partnerske skupnosti prinaša enake pravne, ekonomske in socialne posledice, kot jih ima zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost dveh oseb različnega spola. Poudaril je, da je predlog usklajen s strokovno javnostjo in pristojnimi ministrstvi ter ima podporo poenotene Legebitra skupnosti.

Predstavnica ZPS, ki je je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika, je povedala, da so imeli pripombe glede prehodnih določb 5. člena, iz katerih izhaja, da se obstoječe registrirane istospolne partnerske skupnosti v šestih mesecih po začetku uporabe novele preoblikujejo v zakonsko zvezo, preoblikujejo se torej po zakonu, ne glede na voljo partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih izhaja iz splošnega načela, da zakonska zveza temelji na svobodni odločitvi skleniti zakonsko zvezo na podlagi soglasja dveh oseb pred pristojnim državnim organom. Zato je predlagana rešitev v nasprotju z določbami ZZZDR, predvsem pa pomeni poseg v ustavno jamstvo splošne svobode ravnanja, saj partnerjema registrirane istospolne partnerske skupnosti vsiljuje pravne posledice, ki jih morda niti nočeta, in zato omejuje njuno svobodo glede odločanja, kakšno življenjsko

skupnost želita. Z amandmaji, ki jih je vložila poslanska skupina Združene leve, so njihove pripombe upoštevane.

Vlada v svojem Mnenju poudarja, da glede na ugotovitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije, da gre v bistvenem za enake dejanske in pravne podlage življenjske skupnosti (registrirane istospolne skupnosti kot skupnosti med žensko in moškimi) ter da razlikovanje v pravni ureditvi obeh skupnosti, vključno s pravnimi posledicami teh skupnosti, ne temelji na neki stvarni, neosebni razlikovalni okoliščini, temveč na spolni usmerjenosti, predlaganim spremembam in dopolnitvam ureditve zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti ne nasprotuje. Ima pa pomisleke glede petega odstavka 5. člena predloga zakona, saj iz predloga ni razvidno, v kakšnem roku lahko partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti izvedeta preoblikovanje njune skupnosti v zakonsko zvezo.

Vlada sicer skladno s pripravljenim Normativnim delovnim programom Vlade Republike Slovenije za leto 2015 tudi sama pripravlja spremembe zakonodaje na področju istospolnih partnerskih skupnosti, v zvezi s katerimi je že bila opravljena javna razprava.

V **razpravi**, ki je potekala predvsem o **1. členu** Predloga zakona je bilo s strani nekaterih razpravljavcev izpostavljeno stališče, da je obravnava po skrajšanem postopku nesprejemljiva, saj tematika zahteva širšo javno razpravo pred obravnavo na matičnem odboru. Predlagano je bilo, da Odbor sprejme sklep o javni predstavitvi mnenj, ki pa je bil s strani večine članov Odbora zavržen.

Nasprotniki Predloga zakona so opozarjali na izraženo voljo na referendumu o Družinskem zakoniku, kjer so ljudje povedali svoje mnenje in se ga sedaj ne upošteva. Menili so, gre za grob poseg ukinitve vrednot zakonske zveze in za redefiniranje družine. Po njihovem mnenju bo tako odvzeta vloga družini kot temeljni celici družbe, to je velik poseg v pravice otrok, očetovstva in materinstva in gre za družbeni in socialni eksperiment. Pravice istospolnih partnerjev se po mnenju nasprotnikov Predloga zakona lahko povsem ustrezno rešujejo v že sprejeti zakonodaji, brez posega v Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Posebej so nasprotovali možnosti, da bi lahko istospolni pari posvojili otroke. Po njihovem mnenju tu ne gre za pravice odraslega, ampak za pravico otroka, za otrokove temeljne pravice in njihovo dobrobit. Opozarjali so tudi na druge posledice sprejetja takšnega zakona, od financiranja oploditev z biomedicinsko pomočjo do nadomestnega materinstva, na odsotnost možnosti ugovora vesti, na spremembe kurikulumov in drugo. Predlogu zakona so nasprotovali v poslanski skupini SDS in NSi tudi zato, ker so menili, da narod, ki ne spoštuje naravnih zakonov, nima prihodnosti; poudarjeno je bilo, da tisto, kar lahko otroku da oče, mu ne more dati nobena mati, in obratno, otrok pa tudi ni človekova pravica.

Zagovorniki Predloga zakona so poudarili, da je predlog skladen z Ustavo, da je potrebno odpraviti diskriminacijo na tem področju, da so človekove pravice univerzalne in da je zgodovina demokracije vezana na uveljavljanje pravic manjšin in zaščito tistih, ki nimajo politične moči, zato predlagana novela predstavlja odpravo diskriminacije in krivic, ki so prizadele cele generacije in obstajajo vse do danes. Med drugim je bilo opozorjeno, da o problematiki poteka javna razprava že od konca 90-tih in da so vsi argumenti za in proti že dobili svoje odgovore, ni pa seveda nikomur možno vsiliti, da bo začel razmišljati drugače. Poslanci koalicijskih strank in opozicijske ZaAB so opozarjali, da istospolne družine v Sloveniji obstajajo že danes in v modernih družbah niso nobena posebnost. Z novelo se definicija družine, kot jo poznamo danes, le širi. Poudarjeno je bilo, da posvojitev otrok res ni človekova pravica, istospolnim parom pa je pa potrebno dati enake možnosti, da se bodo tisti, ki bodo želeli posvojiti otroka,

lahko tudi »postavili v vrsto« ali so primerni za posvojitev otroka, tako kot velja za heteroseksualne pare. Izpostavljeno je bilo stališče, da veljavni Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti z imenom zakona enači sklenitev istospolne partnerske skupnosti z registracijo avtomobila, kar je gotovo potrebno spremeniti. Nekateri razpravljavci so poudarili, da bomo s sprejetjem te novele dali jasno sporočilo državljanom, da postajamo tolerantna, zrela družba, ki sprejema sebi drugačne.

* * *

Odbor **je sprejel:**

- amandmaja Poslanske skupine Združene levice k **5. in 7. členu;**

Odbor **ni sprejel:**

- amandmajev Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke k **1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. členu.**

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih Predloga zakona ter jih sprejel.

Glede na sprejeta amandmaja je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega sta vključena sprejeta amandmaja. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila.

* * *

Za poročevalca Odbora na seji Državnega zbora je bil določen predsednik Odbora Uroš Prikl.

Tina K. Premik
sekretarka Odbora

Uroš Prikl
predsednik

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-D),
skrajšani postopek

1. člen

V Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 - uradno prečiščeno besedilo, 101/07 - odl. US, 90/11 - odl. US in 84/12 - odl. US) se prvi odstavek 3. člena spremeni tako, da se glasi:

»(1) Zakonska zveza je z zakonom urejena življenjska skupnost dveh oseb.«

2. člen

V prvem odstavku 12. člena se besedilo »moškega in ženske« nadomesti z besedilom »dveh oseb«.

3. člen

V 16. členu se črta besedilo »različnega spola«.

4. člen

21. člen se spremeni tako, da se glasi:

»21. člen

Zakonske zveze ne morejo skleniti med seboj sorodniki v ravni črti, ne brat s sestro, ne brat z bratom, ne sestra s sestro, polbrat s polsestro, polbrat s polbratom, polsestra s polsestro, ne stric z nečakinjo, ne stric z nečakom, ne teta z nečakom, ne teta z nečakinjo, in tudi ne otroci bratov in sester, polbratov in polsester med seboj. To ne velja za razmerja, ki nastanejo pri posvojitvi, razen za posvojitelja in posvojenca.«

Prehodne in končne določbe

5. člen

(prenehanje veljavnosti Zakona o registraciji istospolne

partnerske skupnosti in preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo)

(1) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US), uporablja pa se še šest mesecev po začetku uporabe tega zakona. V tem roku ni mogoče registrirati novih istospolnih partnerskih skupnosti po Zakonu o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US).

(2) Določbe Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US), ki urejajo pravne posledice prenehanja registrirane istospolne partnerske skupnosti, se uporabljajo glede pravic in obveznosti partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti po prenehanju registrirane istospolne partnerske skupnosti tudi po preteku roka iz prejšnjega odstavka. Postopki prenehanja registrirane istospolne partnerske skupnosti, ki so bili začeti pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US).

(3) Registrirana istospolna partnerska skupnost se preoblikuje v zakonsko zvezo, če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona pred matičarjem izjavita soglasje, da želita preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo po tem zakonu pod pogojem, da izpolnjujeta pogoje za veljavnost zakonske zveze po zakonu. Če upravna enota ugotovi, da obstajajo pogoji za veljavnost zakonske zveze, se za datum preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo šteje datum izjave. Upravne enote v petnajstih dneh po začetku uporabe tega zakona pozovejo partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti, da v roku šestih mesecev od dneva začetka uporabe tega zakona pred matičarjem podata izjavo, da želita preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo, o pravnih posledicah podane izjave in o pravnih posledicah, če takšne izjave v predpisanem roku ne podata.

(4) Če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona pred matičarjem izjavita, da želita preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo izvesti s sklenitvijo zakonske zveze skladno z določbami Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list št. št. 69/04 - uradno prečiščeno besedilo, 101/07 - odločba US, 90/11 - odločba US in 84/12 - odločba US), se registrirana istospolna partnerska skupnost preoblikuje v zakonsko zvezo z razglasitvijo načelnika upravne enote ali od njega pooblaščen osebe, da je zakonska zveza med njima sklenjena.

(5) Če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti ali eden od njiju v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona pred matičarjem izjavita, da ne želita preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo po tem zakonu, registrirana istospolna partnerska skupnost preneha z dnem izjave. Če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona pred matičarjem ne izjavita, da želita preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo ali če postane odločba, da partnerja ne izpolnjujeta pogojev za

veljavnost zakonske zveze, pravnomočna v šestih mesecih po začetku uporabe tega zakona, registrirana istospolna partnerska skupnost preneha šest mesecev po začetku uporabe tega zakona. Če postane odločba, da partnerja ne izpolnjujeta pogojev za veljavnost zakonske zveze, pravnomočna po izteku roka iz tretjega odstavka tega člena, registrirana istospolna partnerska skupnost preneha z dnem pravnomočnosti te odločbe.

(6) Za spremembo priimka partnerjev ob preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja osebno ime. Če se partnerja v postopku preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo ne izjavita o izbiri priimka po preoblikovanju v zakonsko zvezo, obdržita priimek, ki ga ima vsak od njiju ob preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo.

(7) Za obveščanje partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti, za vodenje postopka preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v zakonsko zvezo in vpis preoblikovanja v matični register je krajevno pristojna upravna enota, pri kateri je bila istospolna partnerska skupnost registrirana oziroma vpisana.

6. člen

(prenehanje veljavnosti podzakonskega predpisa)

Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati Pravilnik o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti (Uradni list RS, št. 55/06 in 91/11), uporablja pa se še šest mesecev po začetku uporabe tega zakona.

7. člen

(prenehanje uporabe določb)

Kjer drug zakon ali podzakonski predpis določa pravne posledice registrirane istospolne partnerske skupnosti ali neregistrirane istospolne partnerske skupnosti, se ta določba po šestih mesecih od začetka uporabe tega zakona ne uporablja več.

8. člen

(uveljavitev in začetek uporabe zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 6 mesecev po njegovi uveljavitvi.